Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. PIKAMÄE
представено на 16 февруари 2023 година [1]

Дело C-567/21

BNP Paribas SA
срещу
TR

(Преюдициално запитване, отправено от Cour de cassation (Касационен съд, Франция)

„Преюдициално запитване — Съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Членове 33 и 36 — Признаване на съдебните решения — Инцидентно признаване — Национално правило за съединяване на исканията — Сила на пресъдено нещо — Възражение за пресъдено нещо — Понятията „основание“ и „петитум“ (предмет на иска)“

I. Въведение

1. По настоящото дело Съдът е сезиран от Cour de cassation (Касационен съд, Франция) с преюдициално запитване относно тълкуването на членове 33 и 36 от Регламент (ЕО) № 44/2001 [2].

2. Трите поставени от запитващата юрисдикция преюдициални въпроса са повод за Съда да внесе уточнения относно пределите на силата на пресъдено нещо, с която се ползва постановено в една първа държава членка решение, въпросът за чието признаване е възникнал инцидентно, при оспорването на предявен във втора държава членка нов иск. По-конкретно, в този контекст, характеризиращ се с наличието на многобройни научни разработки [3], Съдът е приканен да определи ролята, съответно на правото на Съюза и на националното право, при очертаването на периметъра на силата на пресъдено нещо от съда на държавата членка по произход [4].

[1] Език на оригиналния текст: френски.

[2] Регламент на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

[3] Вж. по-специално *Turmo*, A. L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne. Bruylant, Bruxelles, 2017; *Kessedjian*, C. L'autorité de la chose jugée et l'effectivité du droit européen. — ERA Forum, 2010, No. 11, 2010, p. 263 sq.; *Menétrey*, S. et Cuniberti, G. Saisie conservatoire en France sur des biens gelés par une injonction *Mareva* chypriote: le (faible) jeu de l'autorité de chose jugée. — Revue critique de droit international privé, 2019, p. 215 sq.

[4] Следва да се посочи, че тази проблематика се разглежда също по дело Recamier (C-707/21, производството по което в момента е спряно), като въпросът на запитващата юрисдикция към Съда е „дали самостоятелното определение на силата на пресъдено нещо се отнася до всички нейни условия и последици“, или „една част трябва да бъде запазена за правото на сезирания съд и/или за правото на съда, постановил решението“. Вж. относно това второ дело *Bléry*, C. Quelle autonomie de la notion d'autorité de la chose jugée: droit de l'Union *versus* droit français. — Dalloz actualité, 1.12.2021.

II. Правна уредба

А. Правото на Съюза

3. От значение за настоящото дело са членове 27, 33 и 36 от Регламент № 44/2001.

Б. Националното право

1. Френското право

4. Съгласно член L. 1234-5, първа алинея от Code du travail (Кодекс на труда), когато не е спазен срокът на предизвестието, работникът или служителят има право, освен в случаите на дисциплинарно уволнение, на компенсаторно обезщетение.

5. Съгласно член L. 1234-9, първа алинея от Кодекса на труда:

„Работникът или служителят, който е нает по трудов договор за неопределено време и който към момента на уволнението си има осем месеца трудов стаж без прекъсване при един и същ работодател, има право, освен в случаите на дисциплинарно уволнение, на обезщетение при уволнение“.

6. Съгласно член L. 1235-3 от Кодекса на труда, ако уволнението на работника или служителя е по причина, която не е реална и сериозна, съдът може да му предложи възстановяване на работа в предприятието със запазване на придобитите облаги. Ако една от двете страни се противопостави на това възстановяване на работа, съдът осъжда работодателя да заплати на работника или служителя обезщетение.

7. Член R. 1452-6 от Кодекса на труда, в редакцията си преди влизането в сила на Декрет № 2016-660 от 20 май 2016 г.[5], гласи:

„Всички искания по трудовия договор между страните, независимо дали са предявени от ищеца, или от ответника, са предмет на едно производство.

Това правило не се прилага, когато основанието на исканията е възникнало или установено след сезирането на Conseil de prud’hommes [Трудов съд]“.

2. Правото на Обединеното кралство

8. Член 98 от Employment rights act 1996 (Закон от 1996 г. за трудовите права) предвижда:

„(1) При определяне за целите на тази част дали уволнението на работника или служителя е основателно, или незаконно, работодателят трябва да докаже:

(a) основанието (или, ако има повече от едно, главното основание) за уволнението и че

[5] JORF № 0120 от 25 май 2016 г., текст № 30.

(b) става въпрос за основание по параграф 2 или друго съществено основание, което оправдава уволнението на работника или служителя, заемащ съответната длъжност.

(2) Основанието е по настоящия параграф, ако:

[…]

(b) се отнася до поведението на работника или служителя.

[…].

(4) Когато работодателят е изпълнил изискванията по параграф 1, решението дали уволнението е основателно, или незаконно (с оглед на посоченото от работодателя основание):

(a) зависи от това дали предвид обстоятелствата (включително големината и административните ресурси на предприятието на работодателя) може да се приеме, че работодателят е уволнил работника или служителя на надлежно основание, и

(b) следва да е съобразено с критериите за справедливост и основателност.

[…]“.

9. Член 118 от този закон предвижда, че ако съдът присъди обезщетение при незаконно уволнение в съответствие с член 112, параграф 4 или член 117, параграф 3, това обезщетение се състои от (a) основно обезщетение (изчислено съгласно членове 119—122 и 126) и (b) компенсаторно обезщетение (изчислено съгласно членове 123, 124, 124A и 126).

III. Фактите в основата на спора, главното производство и преюдициалните въпроси

10. TR е назначен на 25 август 1998 г. от дружеството BNP, понастоящем BNP Paribas, с договор по английското право, за да изпълнява в Лондон длъжността „senior dealer“.

11. На 2 април 2009 г. TR подписва с това дружество трудов договор за неопределено време съгласно френското право, с който е командирован на работа в Сингапур. С допълнително споразумение към договора, подписано на 16 август 2010 г., той е назначен в лондонския клон на дружеството BNP Paribas.

12. TR е уволнен дисциплинарно на 30 септември 2013 г. във връзка с обстоятелства, настъпили по време на командироването му в Сингапур.

13. На 20 декември 2013 г. TR сезира Employment Tribunal (Трудов съд, Обединено кралство), който с решение от 26 септември 2014 г. уважава като основателен иска му за установяване на незаконно уволнение („complaint of unfair dismissal“), присъжда му сумата 81 175 лири стерлинги (около 94 401,77 евро) като компенсаторно обезщетение („compensatory award“) и отлага за следващо заседание разглеждането на другите въпроси относно мерките за поправяне на вредите.

14. Employment Tribunal (британският съд) отбелязва по-специално, че макар TR да е санкциониран съгласно френския Кодекс на труда, юридическият съветник на дружеството BNP Paribas се съгласява делото да бъде решено съгласно Закона от 1996 г. за трудовите права и британската съдебна практика.

15. След това с искова молба от 27 ноември 2014 г. TR сезира Conseil de prud'hommes de Paris (Трудов съд Париж, Франция), като по-специално иска дружеството BNP Paribas да бъде осъдено да му заплати обезщетение за уволнение без реална и сериозна причина, обезщетение за уволнение, компенсаторно обезщетение за неспазено предизвестие, както и различни суми, съответстващи на предвидени в трудовия договор бонуси и премии. С решение от 17 май 2016 г. Conseil de prud'hommes de Paris (Трудов съд Париж) приема, че тези искания са недопустими поради силата на пресъдено нещо.

16. С решение от 22 май 2019 г. Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж, Франция) отменя изцяло първоинстанционното решение.

17. От изложеното във въззивното решение се установява, че според Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) решението на Employment Tribunal (британският съд) има сила на пресъдено нещо в частта, в която се приема, че за уволнението не е налице реална и сериозна причина. Този съд все пак приема, че никаква сила на пресъдено нещо не може да се противопостави на исканията, предявени пред Conseil de prud'hommes de Paris (Трудов съд Париж), и осъжда дружеството BNP Paribas да заплати обезщетение за уволнение без реална и сериозна причина, обезщетение за уволнение, компенсаторно обезщетение за неспазено предизвестие, както и различни суми, съответстващи на предвидени в трудовия договор бонуси и премии.

18. До този извод Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж) стига, като отбелязва по-специално, че в подадената до Employment Tribunal (британският съд) искова молба изрично се споменавало, че TR не е поискал социалните обезщетения и облаги, свързани с прекратяването на трудовия му договор, и че ще предяви такива искания пред друг съд. Той приема, че предявените пред френските съдилища искания не са същите и нямат същото основание като предявените пред британския съд.

19. Дружеството BNP Paribas подава касационна жалба до Cour de cassation (Касационен съд). В подкрепа на тази жалба жалбоподателят се позовава по-специално на член 33 от Регламент № 44/2001, като поддържа, че поради постановеното от британския съд решение френските съдилища не могат да разглеждат исканията на TR. Въз основа на това жалбоподателят изтъква, на първо място, че повдигнатото пред френския съд възражение, изведено от силата на пресъдено нещо на чуждестранно решение, трябва да се преценява с оглед на силата и действието, които това решение има в държавата членка, където е постановено. На второ място, той твърди, че силата на пресъдено нещо на постановено в една държава членка решение е пречка за предявяването в друга държава членка на иск със същия петитум, със същото основание и между същите страни.

20. Когато разглежда тази жалба, Cour de cassation (Касационен съд) отбелязва, че дружеството BNP Paribas се позовава на правилото за „abuse of process", изведено от решение Henderson v. Henderson от 20 юли 1843 г. на Court of Chancery (England & Wales) (Търговски съд (Англия и Уелс), Обединено кралство), което „задължавало страните, когато спорят по даден въпрос пред компетентен съд, да отнесат случая в неговата цялост пред този съд, за да може всички аспекти на този въпрос да се решат веднъж завинаги,

освен в случаите на обжалване“ [6].

21. Cour de cassation (Касационен съд) припомня също, че в съответствие с действащото тогава френско законодателство всички свързани с трудов договор искания, независимо дали са предявени от ищеца, или от ответника, са предмет на едно производство и че това правило не се прилага, когато основанието на претенциите е възникнало или е установено след сезирането на Conseil de prud'hommes (Трудов съд).

22. При тези обстоятелства, на 8 септември 2021 г. Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли членове 33 и 36 от [Регламент № 44/2001] да се тълкуват в смисъл, че когато правото на държавата членка по произход на съдебното решение предоставя на последното такава сила, която е пречка същите страни да водят ново дело, в което да предявяват искания, които са могли да направят още в първото дело, вече породените от това решение последици в сезираната държава членка са пречка съд в тази държава — чието право, което се прилага ratione temporis, предвижда в областта на трудовоправните правоотношения сходно задължение за предявяване в едно производство на всички претенции — да се произнася по такива искания?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос, трябва ли членове 33 и 36 от [Регламент № 44/2001] да се тълкуват в смисъл, че иск като този за установяване на „unfair dismissal“ в Обединеното кралство има същото основание и същия петитум, както иск като този за установяване на уволнение без реална и сериозна причина по френското право, поради което са недопустими исканията на служителя за обезщетение за вреди вследствие на уволнение без реална и сериозна причина, за обезщетение за неспазено предизвестие и за обезщетение при уволнение, предявени пред френските съдилища, след като в Обединеното кралство в полза на служителя е постановено решение, с което се обявява, че е налице „unfair dismissal“, и се присъждат на това основание обезщетения („compensatory award“)? Следва ли в това отношение да се прави разграничение между обезщетението за вреди вследствие на уволнение без реална и сериозна причина, което би могло да има същото основание и същия предмет като присъденото „compensatory award“, и обезщетенията при уволнение и за неспазено предизвестие, които съгласно френското право се дължат, когато уволнението се основава на реална и сериозна причина, но не и когато е дисциплинарно?

3) Също така трябва ли членове 33 и 36 от [Регламент № 44/2001] да се тълкуват в смисъл, че иск като този за установяване на „unfair dismissal“ в Обединеното кралство и иск за изплащане на бонуси или премии, предвидени в трудовия договор, имат едно и също основание и един и същ петитум, при положение че тези искове се основават на едно и също договорно правоотношение между страните?“.

IV. Производството пред Съда

23. Писмени становища представят страните в главното производство, френското и швейцарското правителство и Европейската комисия.

[6] Точка 37 от преюдициалното запитване. Следва да се подчертае, че подробното изложение, в което запитващата юрисдикция представя правилото за „abuse of process“, е в точка 38 от неанонимизирания и пълен текст на преюдициалното запитване.

V. Правен анализ

A. Предварителни бележки

24. Струва ми се, че преди да бъдат разгледани поставените от запитващата юрисдикция преюдициални въпроси, е необходимо да се направят няколко уточнения.

1. По приложимостта на Регламент № 44/2001

25. Следва да се провери дали Регламент № 44/2001 е приложим с оглед на действието си както по време, така и по място. Във връзка с това отбелязвам, че решението на Employment Tribunal (британският съд), чието признаване е предмет на спора в главното производство, е било постановено по предявения на 20 декември 2013 г. иск.

26. От това обстоятелство, на първо място, следва, че Регламент № 44/2001 е приложим ratione temporis към спора по главното производство. Всъщност този регламент продължава да се прилага, по силата на член 66, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1215/2012[7], към решенията, постановени по предявени преди 10 януари 2015 г. съдебни искове.

27. След това въз основа на същото обстоятелство правя и извода, че Регламент № 44/2001 е приложим ratione loci. Този извод правя, като отбелязвам, че съгласно член 67, параграф 2, буква а) от Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия[8] „Регламент (ЕС) № 1215/2012 се прилага по отношение на признаването и изпълнението на съдебни решения, постановени в рамките на съдебни производства, образувани преди края на преходния период, и по отношение на автентични правни инструменти, официално съставени или вписани преди края на преходния период, и съдебни спогодби, одобрени или сключени преди края на преходния период“. От това следва, че Регламент № 44/2001 остава приложим за Обединеното кралство до края на преходния период.

28. Предвид горното следва да се приеме, че с оглед на действието си по време и място Регламент № 44/2001 е приложим по отношение на спора в главното производство.

2. По тълкуването на Регламент № 44/2001

29. Що се отнася до тълкуването на разпоредбите на Регламент № 44/2001, ще припомня, че съгласно постоянната съдебна практика[9], тъй като този регламент заменя Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела[10] (наричана по-нататък „Брюкселската

[7] Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1). Този регламент заменя Регламент № 44/2001.

[8] ОВ L 384 I, 2019 г., стр. 1.

[9] Вж. решение от 6 юни 2019 г., Weil (C-361/18, EU:C:2019:473, т. 40 и цитираната съдебна практика). Ще отбележа също, че що се отнася до тълкуването на Регламент № 1215/2012, съжденията на Съда са аналогични. Вж. в този смисъл решение от 20 юни 2022 г., London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, т. 42 и цитираната съдебна практика).

[10] ОВ L 299, 1972 г., стр. 32.

конвенция“), направеното от Съда тълкуване, що се отнася до разпоредбите на тази конвенция, важи и за разпоредбите на този регламент, когато разпоредбите на тези актове от правото на Съюза могат да се окачествят като еквивалентни.

30. Отбелязвам, че от една страна, членове 26 и 29 от Брюкселската конвенция и от друга страна, членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001, които запитващата юрисдикция иска да бъдат тълкувани, са формулирани почти по един и същ начин, така че решенията на Съда, в които е тълкувана Брюкселската конвенция, могат да бъдат подходяща основа за отговора на въпросите на запитващата юрисдикция [11].

3. По рамката на преюдициалните въпроси

31. На първо място ще отбележа, че от предоставената от запитващата юрисдикция информация се установява, че в подкрепа на искането предявеният впоследствие във Франция иск от TR да се приеме за недопустим, дружеството BNP Paribas се позовава на постановеното от Employment Tribunal (британският съд) решение. Според мен това положение съответства на хипотезата по член 33, параграф 3 от Регламент № 44/2001, при която в хода на дело пред съд на държава членка инцидентно възниква въпрос за признаване на съдебно решение. Както се подчертава в изготвения от P. Jenard доклад [12], това правило се отнася за случая, когато страна повдига въпроса за признаването като възражение за сила на пресъдено нещо.

32. В това отношение ще отбележа, че макар признаването да не съвпада със силата на пресъдено нещо [13], тези две понятия са свързани. Така силата на пресъдено нещо е един от аспектите на признаването. По-конкретно, с оглед на силата на пресъдено нещо признаването може да има или положителен аспект, когато позволява в една втора държава членка да се въведе правното положение, създадено с решение, постановено в една първа държава членка, или отрицателен аспект, когато забранява постановеното в първата държава членка съдебно решение да се оспорва, като се предявяват в една втора държава искания по въпроси, идентични с уредените с това решение [14].

33. От това следва, че спорът в главното производство трябва да се разглежда в светлината на този втори аспект на правилата относно признаването, закрепени в Регламент № 44/2001. Тази рамка според мен очертава една двойна проблематика. От една страна, това предполага да се уточни на какви основи трябва да се очертае силата на решение, което е постановено в една първа държава членка и чието признаване се иска пред съд на една втора държава членка. От друга страна, тази рамка предполага да се определи какво трябва да бъде съотношението между това решение и предявения в тази втора държава членка иск, за да се провери дали това ново производство е частично или напълно недопустимо поради силата на пресъдено нещо на решението, постановено в първата държава членка.

[11] Следва също да се отбележи, че текстовете на член 33, параграф 1 и член 36 от Регламент № 44/2001 са много близки до тези на членове 36 и 52 от Регламент № 1215/2012.

[12] Доклад на P. Jenard по Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ C 59, 1979 г., стр. 44) (наричан по-нататък „докладът Jenard“).

[13] В това отношение P. Jénard подчертава, че „[и]зразът „сила на пресъдено нещо“, съдържащ се в няколко конвенции, умишлено е пропуснат, тъй като временните решения и решенията, постановени в охранителни производства, също могат да бъдат признавани, а невинаги се ползват със сила на пресъдено нещо“. Доклад Jenard, стр. 43.

[14] Тези постановки са изведени от следните произведения: *Gaudemet-Tallon*, H. et Ancel, M.-É. Compétence et exécution des jugements en Europe. LGDJ, 6. édition, 2018, p. 583, както и *Alexandre*, D. et Huet, A. Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, признаванетоет exécution des décisions en matière civile et commerciale. 2021, par. 335 sq.

34. На второ място, установявам, че като оспорва начина, по който запитващата юрисдикция представя британското правило за „abuse of process“, ответникът в главното производство поддържа, че прилагането на това правило се ограничава до хипотезите, при които ищецът е допуснал злоупотреба с процесуални права, така че не му е забранено да инициира второ производство. Припомням обаче, че съгласно постоянната практика на Съда въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, които той определя съгласно своите правомощия, и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност [15]. Поради това ми се струва, че Съдът трябва да се произнесе, като вземе предвид само правните и фактическите обстоятелства, изложени от запитващата юрисдикция.

Б. По първия преюдициален въпрос

35. С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат в резултат на решение, постановено в една държава членка, исканията, предявени пред съд на друга държава членка, да се обявяват за недопустими със съображението, че законодателството на всяка от тези държави предвижда процесуално правило за съединяване на всички предявими искания още в първоначалното производство.

36. С други думи, този въпрос предполага да се определи дали за прилагането на правилата относно признаването, закрепени в Регламент № 44/2001, силата на пресъдено нещо на постановеното в държавата по произход решение трябва да се очертае спрямо вътрешно правило за съединяване на исканията.

37. Струва ми се, че за да се отговори на този въпрос, преди това трябва да се уточнят контурите на понятието „признаване“. Във връзка с това трябва да се отбележи, че признаването като такова не е дефинирано в Регламент № 44/2001, в който в член 33, параграф 1 само се посочва, че „[с]ъдебно решение, което е постановено в държава членка, се признава в другата държава членка, без да се изисква каквато и да е специална процедура“, а в член 36, че „[п]ри никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане по същество на чуждестранно съдебно решение“.

38. Като се вземе предвид това, ще припомня, че съгласно постоянната практика на Съда, при определяне на смисъла и на обхвата на разпоредба от правото на Съюза следва да се вземе предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част [16].

[15] Решение от 20 октомври 2022 г., Коалиция „Демократична България — Обединение“ (C-306/21, EU:C:2022:813, т. 27 и цитираната съдебна практика).

[16] Решение от 27 октомври 2022 г., Orthomol (C-418/21, EU:C:2022:831, т. 24 и цитираната съдебна практика). По-конкретно, разпоредбите на Регламент № 44/2001 трябва да бъдат тълкувани самостоятелно, въз основа на систематиката и целите на този регламент. Вж. в този смисъл решение от 7 март 2018 г., E.ON Czech Holding (C-560/16, EU:C:2018:167, т. 25 и цитираната съдебна практика).

39. На първо място, що се отнася до целите на Регламент № 44/2001, от съображения 2, 6, 16 и 17 от него е видно, че той цели да осигури свободното движение на съдебните решения от държавите членки по граждански и търговски дела [17], като предвижда уеднаквени правила за компетентност и като опростява формалностите с оглед на бързото и лесно признаване и изпълнение на тези решения [18].

40. Що се отнася, по-нататък, до установената с Регламент № 44/2001 система, съображения 16 и 17 от последния подчертават важността на принципа на взаимното доверие между съдилищата на държавите членки по отношение на признаването и на изпълнението на съдебните решения, което предполага съдържащите се в този регламент понятия да не се тълкуват стеснително [19].

41. На последно място, докладът Jenard определя последиците от признаването, уточнявайки, че „като резултат то трябва да придаде на решенията силата и действието, които те имат в държавата, където са били постановени“ [20].

42. Като възпроизвежда точно това схващане, с решение Hoffmann [21] Съдът уточнява последиците от признаването, като постановява, че чуждестранно решение, признато по силата на член 26 от Брюкселската конвенция, по принцип трябва да има в сезираната държава същите последици, както в държавата по произход [22].

43. След това, като се произнася в контекста на изпълнението в една държава членка на решение, постановено в друга държава членка, Съдът решава, като се позовава отново на доклада Jenard [23], че „макар че признаването по принцип трябва да доведе до предоставянето на решенията на същите сила и ефикасност, с които се ползват в държавата членка, където са постановени, няма […] никакво основание при изпълнението на съдебното решение с него да се свързват права, каквито то няма в държавата членка по произход, или правни последици, които не би произвело съдебно решение от същия тип, постановено директно в сезираната държава членка“ [24].

44. От тези решения следва, че в съответствие със самата структура на Регламент № 44/2001, която по принцип разделя правилата относно признаването от тези относно изпълнението на съдебните решения [25], Съдът прави разграничение в зависимост от това дали едното, или другото от тези две понятия е в центъра на даден спор.

[17] Отбелязвам, че в доклада си P. Jenard подчертава, че Брюкселската конвенция „цели в рамките на възможното да улесни свободното движение на съдебните решения и трябва да се тълкува в този дух“ (доклад Jenard, стр. 42).

[18] Решение от 4 октомври 2018 г., Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, т. 45 и цитираната съдебна практика).

[19] Решение от 15 ноември 2012 г., Gothaer Allgemeine Versicherung и др. (C-456/11, наричано по-нататък „решение Gothaer“, EU:C:2012:719, т. 28).

[20] Доклад Jenard, стр. 43

[21] Решение от 4 февруари 1988 г., Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61).

[22] Решение от 4 февруари 1988 г., Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, т. 10 и 11). В този смисъл вж. също решение Gothaer, точка 34.

[23] Доклад Jenard, стр. 48.

[24] Решения от 28 април 2009 г., Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, т. 66), от 13 октомври 2011 г., Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, т. 38), и от 4 октомври 2018 г., Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, т. 40).

[25] Правилата във връзка с признаването и изпълнението са групирани в глава III от Регламент № 44/2001, като извън общите разпоредби в раздел 3 от тази глава, за признаването и изпълнението важат и специални правила, изложени в отделни раздели от този регламент.

45. Що се отнася до изпълнението на съдебните решения, което предполага прилагането на принудителни мерки, за да се гарантира осъществяването на едно право, закрепено в решение [26], Съдът препраща изрично към правото на държавата по произход, както и към това на сезираната държава, за да се приспособят последиците от чуждестранното решение към последиците, които би произвело едно национално решение [27].

46. Що се отнася обаче до признаването на решенията, отбелязвам, че в посочените по-горе решения Съдът се позовава единствено на правото на държавата членка, в която е постановено решението. От това според мен следва, че признаването се състои в разпростирането върху държава членка на правилата, които законодателството на държавата по произход свързва със съдебните решения, постановени в тази държава. При този подход, окачествен от доктрината като правило за „разширяване на действието“, следва съответно да се вземе предвид правото на държавата членка по произход, за да се определят последиците на решението, на което се прави позоваване в една втора държава членка, сред които по-специално са уредените с това решение въпроси, признатите в него права и техните материални последици за правното положение на страните [28].

47. Смятам, че след посочените по-горе решения тази съдебна практика не е претърпяла промени, които да могат да я поставят под въпрос.

48. Отбелязвам, разбира се, че в решение Gothaer Съдът постановява по-специално, че „[ч]ленове 32 и 33 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че юрисдикция, от която се иска да признае решение, с което юрисдикция на друга държава членка е обявила, че не е компетентна въз основа на пророгационна клауза, е обвързана от констатацията относно валидността на тази клауза, съдържаща се в мотивите на влязло в сила съдебно решение, с което искът е обявен за недопустим“ [29].

49. От това решение следва, че независимо от обхвата, който им придават националните законодателства, мотивите на решение за липса на компетентност, основани на пророгационна клауза, се ползват със сила на пресъдено нещо. На пръв поглед при такъв подход би могло да се предполага, че във връзка с признаването Съдът, вместо да препраща към закона по произход, е дал предимство на самостоятелна концепция за силата на пресъдено нещо. Струва ми се обаче, че прочитът на мотивите на Съда не дава основание да се приеме този анализ.

50. В това отношение следва да се посочи, че цитираното решение е постановено в особения контекст на признаването на решение, постановено в държава членка, приела, че не е компетентна, поради наличието на пророгационна клауза. В такъв контекст Съдът по същество приема, че би било в противоречие с принципа на взаимно доверие и със забраната решенията да се преразглеждат по същество, ако съдът на една държава членка е

[26] Вж. за дефиниция на изпълнението в *Alexandre*, D. et Huet, A. Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale, 2021 p., paragraphe 335, и *Requejo Isidro*. M. Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) No. 1215/2012. Elgar Commentaries in Private International Law Series. 2022, p. 550.

[27] Впрочем този подход е закрепен в Регламент № 1215/2012, член 54 от който гласи: „[а]ко решение съдържа мярка или разпореждане, които не са познати в правото на сезираната държава членка, тази мярка или разпореждане се адаптират, доколкото е възможно, до позната мярка или разпореждане в правото на тази държава членка, които имат равностоен ефект и преследват сходни цели и интереси“.

[28] Във връзка с правилото за разширяване на действието и произтичащите от това последици вж. *Gaudemet-Tallon*, H. et Ancel, M.-É. Compétence et exécution des jugements en Europe, op. cit., p. 550; *Requejo Isidro*, M. Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) No. 1215/2012, op. cit., p. 551, и *Dickinson*, A., Lein, E. et James, A. The Brussels I regulation Recast. Oxford University Press, 2015, par. 13.33 sq.

[29] Решение Gothaer, точка 43.

овластен да контролира решението на съда на друга държава членка, приложила разпоредбите на Регламент № 44/2001, за да приеме, че има или съответно няма компетентност. Въз основа на това той заключава, че такива съображения налагат самостоятелен подход към силата на пресъдено нещо, дефинирана на равнището на Съюза, независимо от националните правила [30].

51. Ще отбележа също, че Съдът не само изрично се позовава на решение Hoffmann [31], но и намира за необходимо да подчертае, че признаването на решенията, с които съдилищата на държавите членки приемат, че не са компетентни съгласно Регламент № 44/2001, постановени в приложение на предвидените в правото на Съюза общи правила относно компетентността, е подчинено на собствен режим [32]. От това следва, както поддържа френското правителство, че Съдът е искал да ограничи обхвата на този подход само до тази специфична хипотеза [33].

52. Въз основа на всички тези съображения заключавам, че с оглед на настоящото състояние на практиката на Съда по принцип е необходимо, когато е възникнал въпрос за признаването, да се вземе предвид законът на държавата членка, в която е постановено решението, за да се определят последиците му. От това следва, че за да се определят силата и действието, които има постановеното от Employment Tribunal (британският съд) решение, по делото в главното производство трябва да се вземе предвид законът на Обединеното кралство.

53. С оглед на това по естеството и предмета си законът на държавата по произход трябва също така да може да повлияе при определянето на силата и действието на въпросното решение. Смятам обаче, че процесуалното правило за съединяване на исканията, предвидено в правото на Обединеното кралство, така както е представено от запитващата юрисдикция, не може да има такова отражение.

54. Във връзка с това от предоставените от запитващата юрисдикция обяснения [34] се установява, че правилото за „abuse of process“, задължаваща страните да съединят всички основания и искания [35], които биха могли да поддържат в хода на производството, довело до постановяването на първоначалното решение, не се основава на понятието за res judicata. Според запитващата юрисдикция то има характер на „норма от обществен ред, основаваща се на интереса, както общ, така и на самите страни, делото да не продължи безкрайно и срещу ответника да не бъдат заведени няколко последователни дела, при положение че едно би било достатъчно. Това правило е срещу злоупотребата“.

30 Решение Gothaer, точки 35—39.

31 Решение от 4 февруари 1988 г. (145/86, EU:C:1988:61, т. 34).

32 Решение Gothaer, точка 42.

33 Вж. относно значението на това решение *Requejo Isidro*, M. Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) No. 1215/2012, op. cit., p. 552, *Dickinson*, A., Lein, E. et Jame, A. The Brussels I Regulation Recast, op. cit., par. 13.51 sq., *Voulgarakis*, K. D. Reflections on the Scope of „EU Res Judicata“ in the Context of Regulation 1215/2012: Case C-456/11 (Gothaer). — Journal of Private International Law, 2020, 16: 3, 451—464; *Nioche*, M. La reconnaissance d'une décision étrangère d'incompétence prise sur le fondement d'une clause attributive de juridiction. — Revue critique de droit international privé, 2013, p. 686 sq., както и *Noto*, R. Règlement Bruxelles I: à propos de la reconnaissance et de l'autorité de la chose jugée d'une décision nationale d'incompétence“, www.gdr-elsj.eu.

34 Позовавам се на точка 38 от неанонимизирания и пълен текст на преюдициалното запитване.

35 Следва да се припомни, че според запитващата юрисдикция приложимият ratione temporis френски закон предвижда сходно правило за съединяване на претенциите.

55. С оглед на тези характеристики ми се струва, че посоченото процесуално правило е обосновано от присъщо на Обединеното кралство схващане за процесуална икономия, тъй като целта му е да попречи на недобросъвестното иницииране от ищеца на евентуално ново производство.

56. От това следва, че от гледна точка на признаването в държава членка на решение, постановено в една първа държава членка, правилото за съединяване на исканията по никакъв начин не се отразява на въпросите по същество, вече уредени с постановеното в първата държава членка съдебно решение, на признатите с него права и на тяхното материално отражение върху правното положение на страните.

57. Според мен въз основа на това може да се направи изводът, че такова правило не се отразява на силата и действието на решението, чието признаване се иска.

58. Струва ми се освен това, че извод в обратен смисъл на този, до който стигнах току-що, няма да бъде в съответствие с общата логика на Регламент № 44/2001.

59. Всъщност следва да се припомни, че целта на този регламент е да улесни свободното движение на съдебните решения, като предвиди общи правила относно компетентността и опрости формалностите с оглед на бързото и опростено признаване и изпълнение на тези решения. Както подчертава Съдът, правилата относно компетентността и тези относно признаването и изпълнението на съдебни решения не са самостоятелни и отделни съвкупности от правила, а са тясно свързани [36].

60. Ако на етапа на признаването на съдебно решение се взема предвид национално правило за съединяване на исканията, предвидено в правото на държавата членка, от която произхожда съдебното решение, това съответно би могло да попречи на последващото прилагане на правилата на глава II от Регламент № 44/2001. По-точно, този регламент предвижда, съответно в раздели 5 и 9 от тази глава, специални правила за компетентност в областта на индивидуалните трудови договори и разпоредби, уреждащи положенията на висящ процес (lis pendens) и свързани искове.

61. Считам, че разглежданото в главното производство задължение, доколкото налага всички искания да бъдат предявени в рамките на едно-единствено производство, може да е в разрез с механизмите, предвидени в посочения регламент. Всъщност такова задължение би могло да се окаже пречка за страната да сезира с нови искания съда, който би бил съгласно Регламент № 44/2001 компетентен да ги разгледа, или да доведе до заобикаляне на самостоятелните разпоредби от този регламент, предназначени да предотвратят едновременните производства, които биха могли да приключат с противоречиви съдебни решения.

62. Прилагането на разпоредбите на Регламент № 44/2001 не би могло да зависи от съдържанието на процесуалните правила на държава членка, тъй като това би било в разрез с целта за свободно движение на съдебните решения.

63. Ще добавя, че този извод не се поставя под въпрос и от обстоятелството, че правото на държавата членка, в която се иска признаването, съдържа подобно правило за съединяване на исканията. Всъщност по причините, които току-що изложих, това сходство в

[36] Вж. в този смисъл решение Gothaer, точка 35 и цитираната съдебна практика.

законодателствата на двете държави членки, доколкото и в двете се предвижда такова задължение, не е достатъчно, за да обоснове неутрализирането на предвидените в Регламент № 44/2001 правила за компетентност.

64. С оглед на всички изложени съображения предлагам на Съда да отговори на първия преюдициален въпрос, че разпоредбите на членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че признаването на съдебно решение, постановено в държава членка, чийто закон предвижда правило за съединяване на исканията, забраняващо на същите страни да предявят нов иск с претенции, които е можело да бъдат предявени в първоначалното производство, не е пречка, дори когато правото на държавата членка, в която се иска признаването, предвижда сходно задължение за съединяване на исканията, съдът на тази втора държава да се произнесе по такива претенции.

65. Доколкото такова вътрешно процесуално правило за съединяване на исканията не е меродавен критерий за определяне на силата на постановено в държава членка решение, остава да се определи, към което приканват вторият и третият преюдициален въпрос, на каква основа такова решение трябва да се свърже с исканията, предявени по повод на ново производство, образувано пред съд на втора държава членка.

B. По втория и третия преюдициален въпрос

1. По преформулирането на въпросите

66. Вторият въпрос на запитващата юрисдикция, който се състои от две части, е поставен, в случай че отговорът на първия въпрос е отрицателен.

67. На първо място, тази юрисдикция иска да установи дали иск като този за установяване на „unfair dismissal“ в Обединеното кралство има същото основание и същия петитум, както иск като този за установяване на уволнение без реална и сериозна причина по френското право, поради което биха били недопустими исканията на работника или служителя за обезщетение за уволнение без реална и сериозна причина, за компенсаторно обезщетение за неспазено предизвестие и за обезщетение при уволнение, предявени пред френския съд, след като в Обединеното кралство в полза на този работник или служител е постановено решение, с което се обявява, че е налице „unfair dismissal“, и се присъжда на това основание „compensatory award“.

68. На второ място, запитващата юрисдикция си задава въпроси относно необходимостта в това отношение да се прави разграничение между, от една страна, обезщетението за уволнение без реална и сериозна причина, което би могло да има същия предмет като „compensatory award“, и от друга страна, обезщетенията при уволнение и за неспазено предизвестие, които съгласно френското право се дължат, когато уволнението се основава на реална и сериозна причина, но не и когато то е дисциплинарно.

69. С третия си въпрос, който също е поставен, в случай че отговорът на първия въпрос е отрицателен, запитващата юрисдикция иска да разбере дали членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че иск като този за установяване на „unfair dismissal“ в Обединеното кралство и иск за изплащане на бонуси и премии, предвидени в трудовия договор, имат едно и също основание и един и същ петитум, след като тези искове се основават на едно и също договорно отношение.

70. При прегледа на тези въпроси отбелязвам първо, че с втория въпрос Съдът се приканва подробно да разгледа предвидените съответно от британското и от френското право обезщетения, за да определи дали искът, предявен за „unfair dismissal“, и този за уволнение без реална и сериозна причина имат едно и също основание и един и същ петитум. Установявам след това, че доколкото се отнася до възможността искът за „unfair dismissal“ и този за изплащане на премии и бонуси, предвидени в трудовия договор, да са тъждествени по основание и петитум, третият въпрос предполага и анализ на съществото съдържание на разглежданите в главното производство законодателства.

71. Според мен тези въпроси съответно предполагат деликатна работа по изследване, а след това сравняване помежду им на технически разпоредби, предвидени в британското и във френското право, предмет на делото в главното производство. Според постоянната практика на Съда обаче той няма компетентност да тълкува националното право, тъй като тази задача е поверена изключително на запитващата юрисдикция [37].

72. Следва обаче да се припомни, че съгласно също толкова постоянна съдебна практика, в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда неговата задача е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да разреши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени [38].

73. В настоящия случай от текста на преюдициалното запитване се установява [39], че освен във връзка със сравнението на разглежданите в главното производство национални законодателства, запитващата юрисдикция се пита, в контекст на инцидентно възникнал въпрос за признаване, как трябва да се тълкуват понятията „основание“ и „петитум“ (във френския текст на Регламент № 44/2001 „cause“ и „objet“, а в българския — общо „предмет“) [40] с оглед на разпоредбите на членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001. По-конкретно, тази юрисдикция по същество иска да установи дали, когато се преценява налице ли е тъждество в основанието и в петитума на искове, свързани с един и същ трудов договор, следва да се прави разграничение между исковете във връзка със задълженията, присъщи на изпълнението на трудовия договор, и тези във връзка със задълженията, присъщи на прекратяването на трудовия договор.

74. Доколкото независимо от буквалното съдържание на втория и на третия въпрос с тях се иска тълкуване на правото на Съюза, предлагам, за да бъде даден полезен отговор на запитващата юрисдикция, тези въпроси да бъдат преформулирани по следния начин:

Трябва ли членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 да се тълкуват в смисъл, че в случая, когато въпросът за признаването на постановено в една първа държава членка решение е възникнал инцидентно пред съд на втора държава членка, исковете, които се основават на един и същ трудов договор и се отнасят, едните — до задължения, възникнали при изпълнението на този договор, а другите — до задължения, възникнали в резултат на прекратяването му, имат едно и също основание и един и същ петитум?

[37] Вж. в този смисъл решение от 7 април 2022 г., IFAP (C-447/20 и C-448/20, EU:C:2022:265, т. 100 и цитираната съдебна практика).

[38] Вж. в този смисъл решение от 13 октомври 2022 г., DN (Възстановяване на семейни обезщетения) (C-199/21, EU:C:2022:789, т. 47 и цитираната съдебна практика).

[39] Имам предвид по-специално точка 43 от преюдициалното запитване.

[40] Следва да се подчертае, че по настоящото дело понятието „тъждество на страните“ изобщо не се разисква.

2. По преформулираните въпроси

а) Предварителни бележки

75. Следва да се отбележи, че запитващата юрисдикция изхожда от постановката, че за да се прецени допустимостта на предявените във втора държава членка искания, трябва да се използва критерият за тъждество на страните, на основанието и на петитума. Дори още преди да се пристъпи към разглеждане на въпроса, така както е преформулиран, изглежда необходимо да се провери и дали такъв критерий е меродавен.

76. По този въпрос следва първо да се отбележи, че членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 изобщо не препращат към понятията за тъждество на страните, на основанието и на петитума. Тези понятия обаче имат централно място при прилагането на разпоредбите на член 27 от този регламент, приложими към хипотезата на висящ процес [41].

77. Висящият процес предполага, че две съдилища на Съюза, определени като еднакво компетентни, са сезирани с един и същ спор. В такава хипотеза член 27, параграф 1 от Регламент № 44/2001 предвижда, че „[к]огато дела с един и същ предмет и между същите страни, са заведени в съдилищата на различни държави членки, всеки съд, различен от първия сезиран съд, спира разглеждането на делото служебно, докато бъде установена компетентността на първия сезиран съд“. Съгласно съображение 15 от този регламент правилата за висящ процес са създадени, за да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнесат противоречащи си съдебни решения.

78. Следователно разпоредбите относно висящия процес отговарят на общата логика на Регламент № 44/2001. Всъщност принципът на взаимно доверие между съдилищата на държавите членки и целта за свободно движение на съдебните решения биха били провалени при липсата на самостоятелен механизъм, който да може да предотвратява воденето на едновременни производства относно един и същ спор [42].

79. В това отношение разпоредбите относно висящия процес са тясно свързана с отрицателния аспект на силата на пресъдено нещо [43]. Всъщност силата на пресъдено нещо, присъща на съдебно решение, въпросът за чието признаване е възникнал инцидентно, е пречка спор, решен от съд на една първа държава членка, да бъде предмет на нов иск, предявен пред съд на една втора държава членка.

80. От това следва, че общата цел на правилата относно висящия процес и признаването е да допринасят за пълната сила на съдебното решение, постановено в държавата членка по произход, която не трябва да може да бъде оспорвана с решение, постановено от съд на друга държава членка [44].

[41] Във връзка с общата логика на правилата за висящ процес вж. *Dickinson*, A., Lein, E. et James, A. The Brussels I Regulation Recast, op. cit., par. 11.01 sq.

[42] Вж. в този смисъл решение от 20 юни 2022 г., London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, т. 56 и 70).

[43] Вж. по този въпрос *Turmo*, A. L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne, op. cit., p. 182 sq.

[44] Такава забрана е следствие от забраната в член 36 от Регламент № 44/2001 за всякакво преразглеждане по същество на чуждестранно съдебно решение.

81. Впрочем Съдът се позовава на тази връзка, за да реши, че би било несъвместимо с разпоредбите относно признаването да се допусне производство, което има същия предмет и е образувано между същите страни като производство, в което вече има постановено решение на съд на друга държава членка [45]. В подкрепа на съжденията си Съдът допълва по същество, че несъвместимостта на такова производство е следствие от разпоредбите относно висящия процес, визиращи случая, в който искове „с един и същ петитум и едно и също основание са предявени между същите страни пред съдилища на различни договарящи държави“, и задължаващи втория сезиран съд да се откаже от компетентност в полза на първия сезиран съд. Въз основа на това той заключава, че тези разпоредби са израз на желанието да се избегне произнасяне на съдилищата на двете договарящи държави съответно по един и същ спор [46].

82. От друга страна, както Съдът приема по същество, целта на разпоредбите относно висящия процес е да се улесни признаването на съдебните решения, като се предотврати опасността от отказ да бъде признато постановено в държавата по произход решение поради несъвместимостта на това решение с решение, постановено между същите страни в друга държава членка [47].

83. В това отношение ще припомня, че сред посочените в член 34 от Регламент № 44/2001 основания за отказ на признаването е, от една страна, противоречието с решение между същите страни, постановено в държавата членка, в която се иска признаване [48], и от друга страна, противоречието с по-ранно решение, постановено в друга държава [49].

84. Тази цел, както и липсата на възможност от съпоставянето на различните национални разпоредби да се изведе едно общо разбиране за висящия процес [50], са подтикнали Съда да направи самостоятелно тълкуване на понятията за тъждество на страните, на основанието и на петитума [51].

85. При все това правилата, уреждащи висящия процес и отказа за признаване на съдебно решение, не покриват особената хипотеза по член 33, параграф 3 от Регламент № 44/2001.

86. Всъщност, макар с правилото за висящ процес да се предотвратява появата на противоречиви решения и следователно на случаи, при които би могло да се противопостави възражението за пресъдено нещо, все пак съществуват положения, при

[45] Решения от 30 ноември 1976 г., de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, т. 10), и от 8 декември 1987 г., Gubisch Maschinenfabrik (144/86, наричано по-нататък „решение Gubisch“, EU:C:1987:528, т. 9).

[46] Решение от 30 ноември 1976 г., de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, т. 11 и 12).

[47] Решение Gubisch, точки 8 и 18.

[48] Член 34, точка 3 от Регламент № 44/2001.

[49] Съгласно член 34, точка 4 от Регламент № 44/2001 съдебното решение не се признава, ако противоречи на по-ранно съдебно решение, постановено в друга държава членка или в трета държава по същия предмет и между същите страни, при условие че по-ранното съдебно решение отговаря на условията, необходими за признаването му в сезираната държава членка. Посоченото в този член понятие „предмет“ трябва да се тълкува по същия начин, както в областта на висящия процес. Вж. по този въпрос *Gaudemet-Tallon*, H. et Ancel, M.-É. Compétence et exécution des jugements en Europe, op. cit., p. 645, *Requejo Isidro*, M. Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012, op. cit., p. 661, и *Dickinson*, A., Lein, E. et James, A. The Brussels I Regulation Recast, op. cit., par. 13.366.

[50] Отбелязвам във връзка с това, че в текстовете на няколко езика думите „основание“ и „петитум“ не фигурират в член 27 от Регламент № 44/2001. В текстовете на английски, немски и естонски език са използвани съответно термините „same cause of action“, „desselben Anspruchs“ и „hagide põhjal menetlusi“. Тези разлики отразяват наличието на различни подходи към понятието „висящ процес“ в отделните национални правни системи.

[51] Решение Gubisch, точки 10 и 11.

които разпоредбите на член 27 от този регламент не са приложими, било защото вторият сезиран съд е пропуснал да приложи този текст, било защото при липсата на успоредни производства не е могло да се направи надлежно позоваване на наличието на висящ процес.

87. Също така отказът за признаване е допустим само в хипотезата, при която, тъй като възражението за пресъдено нещо не е било повдигнато по-рано в хода на второто производство, са налице две реално постановени противоречащи си решения.

88. Визираният в член 33, параграф 3 от Регламент № 44/2001 случай съответства на едновременно междинно и самостоятелно положение, при което въпрос за признаване на постановено в една първа държава членка съдебно решение се повдига инцидентно, за да се оспорят искания, предявени в производство, провеждано пред съд на втора държава членка.

89. В описания случай съдът, пред който се прави възражение за пресъдено нещо, трябва да разполага с прости критерии за сравнение, които да му позволят да се произнесе по допустимостта на исканията, с които е сезиран. Погледнато по този начин, централно място в това сравнение има тъждеството на спорните права, по които е постановено съдебното решение в държавата членка по произход, и тези, разгледани от съда на другата държава членка. С оглед на общата цел на механизмите, които току-що описах, такова тъждество обаче логически предполага съпоставяне на страните, на основанието и на петитума при всяко от двете производства.

90. Струва ми се също, че транспонирането на приложимия към висящия процес критерий за тъждество на страните, на основанието и на петитума може да даде на националния съд инструмент, дефиниран от правото на Съюза[52], отговарящ на необходимостта да се избегне всякакво подновяване на спор, вече решен от друг съд на Съюза.

91. Като се има предвид това, следва да се подчертае, че целта на този критерий е само да позволи на съда да провери дали по иска, с който е сезиран, вече има решение на съд на държава членка, така че прилагането му не би имало отражение върху последиците на признаването, които спадат към друг режим.

92. С други думи, считам, че макар преценката на допустимостта на исканията, предявени пред съда на държава членка, да предполага сравнение, основано на тъждеството на страните, на основанието и на петитума, последиците на първоначалното съдебно решение, въпросът за чието признаване е повдигнат инцидентно, трябва в съответствие с постоянната практика на Съда винаги да се определят единствено от гледна точка на закона на държавата по произход.

93. Според мен тези две разрешения са логично свързани. Всъщност смятам, че този сравнителен подход може да запази силата и действието, които има решението в държавата членка, в която е било постановено, като изключи всяка възможност то да бъде оспорено с иск, предявен във втора държава членка.

[52] Този самостоятелен подход ми се струва още по-необходим, тъй като поради наличието на различни подходи във вътрешните правни системи националните съдии трябва да имат на разположение хомогенен инструмент за сравнение.

94. С оглед на всички тези съображения ми се струва, че въпросите, така както са преформулирани, следва да се разгледат, като се транспонира — в светлината на правилата относно признаването — тълкуването на понятията „основание“ и „петитум“, изведено от Съда за целите на прилагането на член 27 от Регламент № 44/2001.

б) По тъждеството на основанието и на петитума

95. Що се отнася до тъждеството на основанието, Съдът приема, че по смисъла на правилата за висящ процес това условие е изпълнено, когато делата, които страните водят, се основават на едно и също договорно отношение [53]. Като развива един по-общ подход, Съдът разбира „основанието“ като включващо фактите и правната норма, посочени като основа на искането [54].

96. От гледна точка на тази дефиниция считам, че едва ли има съмнение, че исканията, по които се е произнесъл Employment Tribunal (британският съд), и предявените пред френските съдилища имат едно и също основание, след като фактическата им основа е прекратяването на трудовия договор между страните, а правната — възникналите по силата на този договор задължения.

97. Що се отнася до тъждеството на петитума по смисъла на член 27 от Регламент № 44/2001, Съдът първо заявява, че то не може да се сведе до формалното тъждество на две искания [55].

98. Във връзка с това той счита, че при договора за международна продажба на движими вещи целта на искането за изпълнение на този договор е същият да стане действащ, а целта на искането за анулиране и за разваляне — да му се отнеме именно всякакво действие. Въз основа на това заключава, че тъй като задължителната сила на договора е в центъра на тези две дела, тези искания са с един и същ петитум [56].

99. След това Съдът уточнява, че петитумът се състои в целта на искането, като понятието „петитум“ не може да бъде ограничено до формалното тъждество на двете искания, и че в това отношение следва да се държи сметка за съответните претенции на ищците по всяко от делата [57]. С оглед на това разбиране Съдът счита, че това понятие подлежи на широко тълкуване [58].

[53] Решение Gubisch, точка 15. В случая делата са относно един и същ договор за международна продажба на движими вещи.

[54] Вж. решение от 19 октомври 2017 г., Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, т. 36 и цитираната съдебна практика). Въз основа на тази дефиниция Съдът постановява например, че еднакво основание имат искове, предявени по отделни, но еднакво формулирани договори за превоз, отнасящи се до едни и същи стоки, превозвани в насипно състояние и увредени при едни и същи обстоятелства. Вж. също решение от 6 декември 1994 г., Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, т. 40)

[55] Решение Gubisch, точка 17.

[56] Решение Gubisch, точка 16. Този подход обаче е критикуван в доктрината, по-специално с мотива, че петитумът на исковете за установяване на нищожност и за изпълнение на споразумение е коренно различен и че в резултат на използването на понятието „задължителна сила“ може да се стигне до постановката, че е налице висящ процес, винаги когато две искания са по един и същ договор. Вж. по този въпрос *Gaudemet-Tallon*, H. et Ancel, M.-É. Compétence et exécution des jugements en Europe, op. cit., p. 353.

[57] Решение от 19 октомври 2017 г., Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, т. 39 и 41 и цитираната съдебна практика). Би трябвало все пак да се подчертае, че следва да се държи сметка за претенциите на съответните ищци, но не и за защитните възражения на ответника. Вж. решение от 8 май 2003 г., Gantner Electronic (C-111/01, EU:C:2003:257, т. 32). В по-ново решение Съдът отново припомни, че насрещният иск не е равнозначен на обикновено средство за защита. Вж. решение от 13 октомври 2022 г., Gemeinde Bodman-Ludwigshafen (C-256/21, EU:C:2022:786, т. 38).

[58] Вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., Aannemingsbedrijf Aertssen и Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, т. 45).

100. Въз основа на тази дефиниция Съдът подхожда казуистично към понятието „петитум“ [59]. Така той приема, че иск за установяване на отговорността на ответника за вреда и за осъждането му да заплати обезщетение за вреди, има същото основание и същия петитум като по-ранен иск, с който този ответник иска да бъде постановено, че не е отговорен за споменатата вреда [60]. По същия начин стоят нещата a fortiori, когато исковете са за поправяне на една и съща вреда [61]. Той обаче отхвърля тъждеството на петитума при искове, единият от които е за ангажиране на отговорността на ответника, а другият — за ограничаване на размера на обезщетението за вреди в хипотезата, при която тази отговорност е налице [62].

101. От тези примери следва, че в рамките на едно широко разбиране за понятието „петитум“ Съдът анализира целта на исковете в светлината на възможните последици на решенията, които ще бъдат постановени, за да предотврати всякаква опасност от несъвместимост между постановените в две държави членки решения.

102. Като се вземе предвид това, следва тази дефиниция за тъждеството на петитума да се транспонира по отношение на правилата относно признаването. Във връзка с това отбелязвам, че висящият процес (lis pendens) предполага едновременно сезиране на две съдилища, посочени като компетентни съгласно Регламент № 44/2001. В такъв контекст, при който се водят успоредно две производства, логично е да се разгледат целите на едновременно висящите искове.

103. В хипотезата, при която признаване се иска във връзка с възражение за пресъдено нещо, от основно значение е да се провери дали исковете, предявени пред съд на втора държава членка, не се припокриват с вече пресъдено нещо в първа държава членка.

104. Според мен такава задача предполага да се определи дали резултатът, който ищецът се надява да постигне чрез предявяването на нов иск, не се оказва, дори потенциално, в колизия със съдържанието на спора, разрешен с първоначалното решение.

105. Въз основа на това може да се направи извод, че в контекста на инцидентното признаване проверката налице ли е тъждество на петитума, трябва да се осъществи въз основа на строго сравнение между, от една страна, исканията, които са предявени пред съда на първата държава членка и по които има постановено от нея решение, и от друга страна, съдържанието и целта на исканията, предявени в производството, образувано пред съда на втората държава членка.

106. С оглед на горното ми се струва, че по своя петитум исковете относно прекратяване на трудовия договор и тези относно изпълнението на трудовия договор по принцип не са тъждествени. Всъщност спорът във връзка с прекратяването на трудовия договор и

[59] Струва ми се, че в това отношение не са подходящ аргумент решенията, с които, след като припомня дефиницията на петитума по смисъла на член 27 от Регламент № 44/2001, Съдът анализира тъждеството на петитума с оглед на правилата за висящ процес, присъщи на други актове от правото на Съюза. Такъв е по-специално случаят с решение от 19 октомври 2017 г., Merck, в което Съдът се произнася по тъждеството на исковете въз основа на марки на ЕС и национални марки от гледна точка на разпоредбите на член 109, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 78, 2009 г., стр. 1).

[60] Решение от 6 декември 1994 г., Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, т. 45). Вж. в същия смисъл решения от 25 октомври 2012 г., Folien Fischer и Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, т. 49), и от 19 декември 2013 г., Nipponka Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, т. 42).

[61] Вж. по аналогия решение от 22 октомври 2015 г., Aannemingsbedrijf Aertssen и Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, т. 46).

[62] Решение от 14 октомври 2004 г., Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, т. 35).

неговите финансови последици, по който има решение на съд на държава членка, не се отразява на исканията за плащане на суми, дължими по силата на този договор на основание на изпълнението на трудовата престация.

107. Такава разлика в петитума обаче изобщо на поставя под въпрос задължението на съда на втората държава членка, когато се произнася по същество, да държи сметка за последиците, произтичащи от постановено в първата държава членка решение. Така в случай като разглеждания в главното производство съдът, сезиран с искания за плащане на възнаграждения в изпълнение на трудов договор, ще трябва да вземе предвид произтичащите от първоначалното решение евентуални последици за претенциите на ищеца за трудово възнаграждение [63].

108. С оглед на всички изложени съображения предлагам на Съда да отговори на втория и третия въпрос, така както бяха преформулирани, че членове 33 и 36 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че в случая, когато въпросът за признаването на постановено в една първа държава членка решение е възникнал инцидентно пред съд на втора държава членка, исковете, които се основават на един и същ трудов договор и се отнасят, едните — до задължения, възникнали при изпълнението на този договор, а другите — до задължения, възникнали в резултат на прекратяването му, имат едно и също основание, но нямат един и същ петитум.

VI. Заключение

109. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на поставените от Cour de cassation (Касационен съд, Франция) преюдициални въпроси да се отговори по следния начин:

„1) Членове 33 и 36 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела

трябва да се тълкуват в смисъл, че

признаването на съдебно решение, постановено в държава членка, чийто закон предвижда правило за съединяване на исканията, забраняващо на същите страни да предявят нов иск с претенции, които е можело да бъдат предявени в първоначалното производство, не е пречка, дори когато правото на държавата членка, в която се иска признаването, предвижда сходно задължение за съединяване на исканията, съдът на тази втора държава да се произнесе по такива претенции.

2) Членове 33 и 36 от Регламент (ЕО) № 44/2001

трябва да се тълкуват в смисъл, че

[63] Такъв би бил случаят на определянето с първоначалното решение, в съответствие със закона на държавата по произход, на датата на прекратяване на трудовия договор, която би могла да има значение за продължителността на периода, през който се дължат възнаграждения.

в случая, когато въпросът за признаването на постановено в една първа държава членка решение е възникнал инцидентно пред съд на втора държава членка, исковете, които се основават на един и същ трудов договор и се отнасят, едните — до задължения, възникнали при изпълнението на този договор, а другите — до задължения, възникнали в резултат на прекратяването му, имат едно и също основание, но нямат един и същ петитум“.